

૨૮૮૮

દુનિયાની ભુગોળ

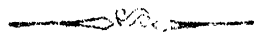

ખનાવનાર

પો.સ. કેશવલાલ ભાઈચંદ

અપાત્ર પ્રસીદ્ધ કરનાર

પ્રકાશક. આદિશંકર કુમેરજી

અમદાવાદ

રાયપુરગેટ પાસે " વિજય વાંચકીત

પ્રેસમાં " ન્યાસ. વલ્લભરામ

સુરેશ્વરભાઈ છાપુ*

સંવત ૧૯૪૨

સન ૧૯૮૮

હીમત એન્ડ આનો

નોટીસ*

સતે ૧૮૬૭ ના ૨૫ ઓક્ટોબર પ્રમાણે સામીત્વનો
પ્રસોદ્ધ કર્તવ્ય કર્તા પાસેથી નેચાણુ લઈ રાખ્યોછે.

મકરાણુ પેહલું લિંદુરથાન.

મોટાં શેઠર.

મદ્રાસ ઇલાકો— મદ્રાસ, ગિરગાપટ્ટણ, કોકણદ,
મછલીપટ્ટણ, નાગાપટ્ટણ, દુનીકાલીન, દોચીન, કાલી
કટ, તાલીચેરી, કાનગોર, ગણગોર, પેંગલોર ખલારી
કડપા. કરલુલ, સેલમ, મધરા, કોઈમટુર, ચારકાટ,
વોજ્યનગર, ત્રીવાંદ્રમ, વૈનાદ.

મહીસુર ઇલાકો— મૈસુર, શીરંગપટ્ટણ, હરીહર,
રાજમહેંદ્રી, કાંજિવરમ, માવણુકોર.

નિજમનું રાજ્ય— દક્ષિણ હૈદરાબાદ, ઐરંગાબાદ
દોલનાબાદ, બલના, ખેદર.

મુંબાઈ ઇલાકો— ધારવાડ, કલાદગી, સોલાપુર,
અહમદનગર, નારાક, ત્રાંબક, પુના, સતારા, ખાંનદે-
રા, ગોવળકાંડા, ધલોર, (વેરોળ) કલ્યાણ, વરંગુળ
શુલખર્ગ. નાગપુર, વરાડ, કોરીંગા, અકોલ, અમદાવા
દ સુરત મુંબાઈ, વડોદરા, રાજકોટ, ધોલેરા, લામી-
કરાંચી, ઉત્તર હૈદરાબાદ, ઠઠા.

મધ્ય પ્રાંત— નાગપુર, નરસાંગપુર, કામ્પટી, હું
સંગાબાદ, સાગર, દમોહ, ભંડોરા, જખલપુર, રાયપુ
ર, વિલાસપુર, ચંદા, ખરાનપુર.

મધ્યહિંદ એજન્સી— મુકાસદાર, રેવાંસદાર
રતલામ, ભવડા, જંબુઆ, અલીરાયપુર, લશ્કરમોરા

ર, લોપાળ, મઉઆ, હિન્જન, પેંતર, ખંડવા, નીમ
ચ, ચરચા, તેહરી, જાત્રા, પત્તા, ધાર.

રજપુત સંસ્થાન— મેવાડ, (ઉદ્દેપુર) મારવા
ડ (નેઘપુર), જેપુર, પુંદી, કોટા, વિકાનેર, કીરો
લી, કીશનધર, જસલમેર, હુંગરપુર, વાંસવાડા, પ્રતા
પગઢ, આલાવાર, શીરોધ, નસીરાબાદ, બરતપુર, ઘો
જપુર, ટોંક, પુષ્કળ (પાકેર), શીકાવતી, અ-
લવર, ભાવલપુર.

પંજાબ— લાહોર અમૃતસર, મુલતાન, બલંધર
અંખાલા, ફીરોજપુર, લુધીયાણા, કાશ્મીર, સીમલા
પતીઆળા, હંદ, નભા, કપરથલા, રાવળપોરી, પે,
શાવર, ફરીદકોટ, કળશીઆ, અટક.

વાઝ્ય પ્રાંત— દીલ્હી, મથુરા, આગ્રા, હટાવા,
અલહાબાદ, ગઢવાંળ, અનુપ, ફતેગઢ, માનપુર, મૌ
રબપુર, કાશી, કનોજ.

અયોધ્યા પ્રાંત— સીતાપુર, લખનૌ, રાયબરેલી,
ગાજપુર, ફૈજાબાદ.

બંગાળા ઇલાકો— કલકત્તા, ઢાકા, મુશીરાબાદ
પટણા, કટક, જગન્નાથ, મતલાહ, ચીતાગોંચ, ઉપજ
સુરા, ગૌહતી.

પાહાડી સંસ્થાનનાં શહેરો.

નેપાળમાં— ખટમંડુ.

સુતાનનું— ટાશીટયુરન.

સીકીમમાં— સીકીમ.

હિંદુસ્થાનની મોટી નદીઓ.

મદ્રાસ— ગોદાવરી, કૃષ્ણા, પેનેર, પનાર, પક્ષીર, મવેરી મંજરા, પેનગંગા, વરધા, વેનગંગા, રામગંગા, નારણા, ભીમા, તુંગભદ્રા, માહા, પાલર, કૅલેરન, રાયુર, કુરણી, પ્રાણહીતા.

મુંબઈ ઇલાકે— સાખરમતી, નર્મદા, તાપી, મહી

બંગાળા પ્રાંત— ગગા, ગોગરા, સોણ, ગંડકી, કુરી, દામોદા, ભાગીરથી, હુંગલી, બ્રહ્મપુત્રા, સુરમા માહા, વૈતરણી. પ્રાક્ષણી

પંજાબ પ્રાંત— જલમ, ચીનાબ, રાવી, બીયાસ સતલજ, સીધુ. કાબુલ

હિંદુસ્થાનના પર્વત.

ઉત્તરે હિમાલય. કારાકોરમ, શીવાલીક, અરવલી, વીંધ્યાચળ. આબુ, દીપરા, ખાશી, ગારો, મીઠાના હુંગરા.

દક્ષિણે— સાતપુરા, રાજપીપળા, પુર્વધાટ, પશ્ચીમ ધાટ, નીલગીરી, પાલના, નંદોદુર્ગ, અજુટા, પેનધાટ ખાલધાટ; પંચગીરી, આશીરગઢ, હીંગણધાટ, કપ્પમુન ગઢવાંળ, આરાકાન, અમરકંટક, રાજમાહાલ, સીલહદ, નાગ, ખાશીયા, અવરેસ્ટર (ગૌરીશંકર), ધવલગીરી, ગીરનાર, ગોર, શેતદ્વંજે, સુલેમાન, હાલા

(૪)

હિંદુસ્થાનનાં સરોવર*

સુગાર, ચોકલા, મેચર, કોલર, પુલીકટ, સાખર, મા
ન, જેખર.

હિંદુસ્થાનની ભુશીરો*

કન્યાકુમારી, પાલમચ્છેરા, ઢવારીકા, (જગતપોઈટ)
દીવ, રામસ, નીચાખસ,

હિંદુસ્થાનના અખાત*

કચ્છ, ખંભાત, બંગાળા, માર્ટાપાન, મનાર. અરેબીયા

હિંદુસ્થાનના બેટ*

કરાંચી, મુખ્બ, દીવ, દમણ, પીરમ, શાખ્દી, લક્ષદ્વી
પ, માલદીવ, આંદમાન, નીકેરા.

હિંદુસ્થાનની સામુદ્રધુની*

પોમ્બે, મનાર, પાકની.

પ્રકરણ બીજું. (એશિયા)

એશિયાના મુખ્ય દેશ*

બલુચીસ્થાન, અફઘાનીસ્થાન, ષરાન, અરબસ્થાન,
એશિયાઈ તુર્કસ્થાન, તાર્તરી, એશિયાઈ રશીયા,
જપાન, ચીનાધરાજ્ય, હિંદીચીન, સિંહલદીપ, (લં
કા) ભરતખંડ, (હિંદ)

બલુચિસ્થાનનાં શહેર*

ખીલાત, દાદર, ગ્રંદાવા, ખેલા, સહારવાન, પંચગુર,

અફગાનિસ્થાનનાં શેહેરો*

કાબુલ, ગીજની, કુંદહાર, હેરાત, કચીતા, જલાલાબાદ
દ, બલ્ક.

ધરાનનાં શેહેર*

તેહેરાન, ઈસ્ફાહાન, શીરાજ, તાબ્રિજ, યઝ્દ, અસ્થા
બાદ, મશાદ, બુશીર, (અબુશાર) કરમાન, ગેશુન,
ખાલકૂસ, રસ્ત, કબ્જોન, હમદાન.

અરબસ્થાનનાં શેહેરો*

મક્કા. મદીના, મોબા, મસકત, જેદા, ઓરન, મકુલાં
રોસ્તક, અબુહરા, આનીજ, સના, મુરબ.

તુર્કસ્થાનનાં શેહેરો*

સ્મર્ના, અદાલીયા, બુશા, સોરન, ટાયર, દુતાયા, કા
રાહીસા, અગોરા, ત્રેખીઝાંડ, કાર્સ, સીવાસી, અર્ઝરૂ
મ, ખાયજાદ, મારાઉવા, ખીનલીસ, દીયરખંકર, હલે-
ખો, મોસલ, લાનાગીયા, નીઝેદે, દયારકસ, બદન,
યર્રાસલમ, ત્રીપોલી, એકર, બદા, બાબાદ, હલ્લા,
ખસરા, ખાખીલાન.

તાતરીનાં શેહેરો*

ખીવા, ખોન્દ, ખોતાન, તાસકંદ, રેન્, સમરકંદ, બદ
કશાન, તાઈજેન, બુખારા, બલ્ક; કારાકુલ.

રશિયાનાં શેહેર.

નોબોલસ્ક; ષકુતસ્ક; સુરગુજ; ન્યુમન; યુરોન્જ; આ
મસ્ક; વર્કોલીયસ; ગીગ્રાસ્ક; કીરેન્સ્ક; પેત્રીપાલીસ;
અકાંતે; અરીવાન; કેકટા; સમારોન; તોમસ્ક; આબો
તસ્ક; બર્નાઉલ; તીફલીસ; સીનોપી.

જપાનનાં શેહેર.

યદો; નાગાસાકી; નીયાઈ; આસાકા; માયમય.

ચિનાઈરાજ્યનાં શેહેર.

પેકીન; નાંનકીન; કુંતાન; યુનાન; મકાઉ; ધુચુ; સી
નગાન; મોતોશીઆ; ખોતાન; યારકુંડ; કાસગર. લા
આ; ખામીલ; કુરેન; મુગદન; કીરાઉલ્લા; નીગુતા; સા
વલીઆ; કીકીતાઉ, ઉરગા (કુરેન) કોરીયા; ટેસુલું
યુઝ અંડ; લાડક; લેહ;

હીંદી ચીન નાં શેહેરો.

માંદલેજ; આવા; અમરપુર; માઠસોખા; આશામ;
ટોનાસરોમ; પ્રોમ; પેશુ; રંગુન; ખાંકોક; મેર્ગુષ; રા
આમ; મુલમૈન; માતાખાંન; કોચીનચીન; સાધન્નેન;
હયુ (હુવે); મલાક્કા; વેલેસ્લી; આરાકાન.

સંકાં (સિંહલદીપ)નાં શેહેરો.

કોલંબો; કાન્દી; પોર્ટડીગાલ; ત્રીકોમાલી; પોર્ટ-
પેટ્રા; ખાદીકોલો; ખારખેરીઅન; મેટ્ટેરા; કાલટયુરા;
નીઅંબો; આલાવ; કાલપેટીન; મનાર;

એશિઆનાસમુદ્રો#

રાતો; અરખી; બંગાળા; ચીના; પીજો (પોત); બ્ર
પાનો; ખેહેરીંગ; કાસ્પીઅન; કાળો; આકોટસ્ક; આરસ;

એશિઆનાખેટ#

કરક; કીશમ; આર્નજ; ખેહેરીંગ; શોકોટ્રા; પીરીમ;
લીસખેન; શામોસ; કોસ; રોરસ; સેપસ; નીક્રોન;
મસ્શો; શીક્રેક; કીબ્યુ, કચ્યુ; લુચ્યુ; હેનાન; ફાર-
મોશા; કાંદીયા; ક્રીમીયા; મલાયા; સુમાત્રા; લુઓન્ક
નીકોખાર; ખોનીઆ; શેલોખીજ; શુરામ બુર; હોંગાંકે
મ; મકાઉ; પોનાગ; રીંગાપોર;

એશિઆના સરોવર#

જરા, હોંમીયોન; બકતેગાન; વાન; મૃત(ડેડશી)
આરસ; ખલકાસ; કાસ્પીઅન. ખેકલ; તેથીનુર;
પાલતે; રાવબુહદ. માન; તેથીસ; કોકોનોર; કાસ
કોર; ખાસનુર. સુમી

એશિઆના પર્વતો#

સુલેમાન; હોંદુકુશ; એલબુર્જ; કુરદીશ; ખેલુરતાઝ
મોઆનશાન; આલતાઇ; કુવેનલુન; તારસ; લીખ
નાન, આરારાટ; કાજખેક; કાકેશાં. યુરલ; આ
રામક; યુનલીંગ, ચામલારી; અવરેસ્ટર; ગોરીશાકર
ખવલગોરી; જવાહીર, પેદ્રાતોલાગલ્લા; એલીઅમ.

એશિઆની નદીઓ#.

કાંબુલ; હેલમન; મૈનામ; હોઆંગહો; યાંગસેકયાંઝ;

પેહીઆ; કંતાન; જરદન; આખી; એનેસી; લીના;
આમુ; (આકસરા) સીરદ્યા; (સીડુન) કામખો
ડીયા. સુખ. યારકંડ, તેથીસ; યુક્તીસ; ધલી. યુરલ.
તોખલ. સોંધુ. સતલજ. ધરાવતી. પ્રભપુત્રા. સીલીંગા;
આરગુન. સગેલીઅન. વાન. અંગેરા. અનાદીર.
કાલુગંગા. કાવાનીગંગા. માહાવીધીંગા. આમુર

એશિયાની સામુદ્રધુની*

હોર્મજ. ખાખસમાંડલ. પાક. ફારમોસા. કોરોઆ. પેર
જ. ખેડેરીન. સુવેજ. મોલકા.

એશિયાના અખાત*

યોમાન. સુવેજ. કારા. આખી. એનેસી. લીના. તાત્તે
રી. પેચીતા. નાન્કીન. સીયામ. માર્ટાખાન. મનાર.
સોમીની.

એશિયાના દ્વીપકલ્પ*

કોરીઆં. કામસ્કાટકા. અરખાતાંન. હિંદુસ્તાન. મ.
લાયા. કાઠીઆવાડ

એશિયાની મુખ્ય ભુશિરો*

રાસઅલહદ. સીલીરો. રાઈદો. હેમર્વા. ખાખા. નીગ્રોઈ
સ. લોપાટકા. કાંનીન. મેઝ. દુઝરા. રોમનીઆ.
મખ્યાત શેહેર ખેડેર વાખા પાટક. મેર્
ખાટે. ખોલન. ખેખર.

દ્રાક્ષના ઘરને માટે — શીરાજ.

કોટવાળા. ગીજની કંદહાર. મસ્કત.
 મીઠાપાણીનું સરોવર— બેકલ.
 ખારા પાણીનું સરોવર— અત (હેસ)
 પ્રથમ કાચ બન્યો. સીડન; ટાયર.
 ઘોડા. ધરાન ચરખસ્તાન.
 કારખાનાં. નાનકોન.
 લાલ રંગ. ત્રેખીઝાંડ.
 મોટામાં મોટું સરોવર. કાશ્પીઅન.

પ્રકરણ ત્રીજું યુરોપખંડ દેશ

ગ્રેટબ્રિટન. આયરલેન્ડ. ફ્રાન્સ. સ્પેન. પોર્ટુગલ. બે
 લજીઅમ. હોલાંડ (નેધરલેન્ડ). જર્મની. દેન્માર્ક.
 સ્વીડનનેનોર્વે. યુરોપી રશિયા. આસ્ટ્રિયા અને હંગ
 રી. સ્લોવેનિયા. ઇટાલી. યુરોપી ટુર્કસ્થાન. ગ્રીસ.

ધગલાંડનાં શહેર*

લંડન. લીવરપુર. ખર્મીંગહામ. મેડ્રીડ. પોર્ટસ્મથ.
 પ્લોમથ. પ્રીસ્ટસ. હલ. બ્રાદ્ફોર્ડ. માનચેસ્ટર. લીવ
 રપુલ. કાન્ટરબરી. યાર્ક. મીથીરતીદવીલ. ન્યુકાસ્ટલ.
 લીડ્ઝ. મારીચ. ગ્રીનોચ. ગ્રીનાક. લીથ. ડોવર. ગ્રેટ
 ન સૌધામ પટ્ટણ. બુલવહમપટ્ટણ. કાલેલ. મીલફોર્દહે
 બન. કાલ્દોફ. સ્વાનરી.

(૧૦)

સ્કાટલાંડનાં શેહેર*

ઝીનાહ. લીથ. ઝેડીનખરો. ગ્લાસગો. આખરદીન. હંડી.
પર્થ. પેસ્લી. ડંફ્રીજ. ફાલકર્ક. સ્ટરલીંગ.

આયર્લીંડ.*

ડબ્લીન. વાટરફોર્ડ. લંડનડરી. લીમરીક. આલ્વે. બે
બ્રુસ્ટ. કાર્ક. કિંગસ્ટાઉન.

ફ્રાંસનાં શેહેર

પારીસ. રૂએન; લાઇલ. ટુલુસ. શર્બર્ગ. પ્રેસ્ટ. નાન્ટ
સ. ખોરડો. મારસેલ્સ. તુલોન. લેમ્પોન્સ. ક્યાલીસ,
બુલોન. રૂઆંગ. હાર્વ. આરલીન્સ. લેયાંગ. સ્ટોસખર્ગ
રામસ.

સ્પેનનાં શેહેર

માદ્રીદ. ટોલોડો. સાલામાંકા. સારાગોસા. સેવીલ. ગ્રા
નેડા. સોન્ટીયાગો. કોર્ટજેના. વાલગા. કોરડોવો. બુલ
બોઆ. ખારસીલોના. વાલેન્સીઆ. ક્રેડીઝ. કોરના.
જીઆલ્ટર.

પોર્તુગાલનાં શેહેર.

લીસ્બોન. આપોરટો. કોઇંપ્રા.

બેલજીઅમનાં શેહેર.

બ્રસેલ્સ. આન્ટવર્પ. માલોન્સ. (મેરાલીન) બેન્ટ.
લીએજ. આસ્તેન.

(૧૧)

હોલાંડ અથવા નેધરલાંડનાં શહેર.

આમસ્ટર્દામ. રોટ્દામ. લેડન. યુટ્રેક્ટ. ટ્રાનિંગન.
આર્થીમયુર્ગ.

જર્મનીનાં રાજ્ય.

પ્રશીઆ. સાક્સના. ખાવેરીઆ. વર્ટેમ્બર્ગ.

શહેર

બર્લિન. દ્રેસદન. મ્યુનીચ. સ્ટ્રુટગાર્ટ. હાન્ટઝીગ. બ્રેસ
લા. ફ્રાન્કફોર્ટ. સ્ટેટીન. માગલીબર્ગ. હાંમબર્ગ. આલ
ટોના. બ્રમેન. ફ્રાન્કફોર્ટ. સ્ટ્રાસબર્ગ. કોલોન. મેટઝ.
લીપઝીક. હાલ. મોટિગન. કોલ. હ્યુબેક. સ્ટ્રાલ્સેન્દ
કોનીગ્સબર્ગ.

ડેન્માર્કનાં શહેર

કોપનહેગન. એલસિનૌર.

સ્વીડનનાં શહેર.

સ્ટાકહોમ. અબ્સલા. ગોટનબર્ગ. કાર્લ્સક્રોના.

નોર્વેનાં શહેર.

ક્રિસ્ટીઆના. બર્ગન. હામર્ફ્રેસ્ટ.

યુરોપી રૂશીઆ શહેર.

સેનપીટસ્બર્ગ. કોન્સ્ટાય. મોસ્કો. વાસા. રેગા. આન
ખંજલ. આસ્ત્રાખાન. આદરસા. સેખાસ્તપોલ.

આસ્ટ્રીઆ ને હંગરી.

વિન્ના. પ્રેસ્બર્ગ. બુદા (બોદેન) પેસ્થ. પેચ.

(૧૨)

ધનસ્થાન. વિગ્નેસ્ત. રેખેકઝીન.

સ્વીતઝરલાંડ.

હનીયા. ખેસલ. (ખાસલી; ખાલ) ખર્ન. કુરીય.

ધતાલી

નેપલ્સ. વિલાન. પાલ્મો. ટપુનીસ. ફ્લોરેન્સ. લેગ્ઝો
ન. હનોઆ. વેનિસ. પાદુઆ. ખોલોનાં. પાર્મા. મે-
સીના. સાનમરિનો. ખ્રિનિરસા.

યુરોપી તુર્કસ્થાન

ક્રોન્સનાન્ડીનોપલ કે ઇખ્તાખુલા. આઢિઆનોપલ. ખુ
ચરેસ્ત. ખેલગ્રેડ. સોલોનોફી. ગાલ્લીપોલી.

ગ્રીસના શેહેરો.

આથન્સ; નાપ્લીયા, પત્રાસ, ઝોરેજ; કોરીથ; સ્પાર્ટા;
મેસીડોનીયા; કોર્થૂ.

ઈંગ્લાંડના ખંદર.

પોર્ટસ્મથ; પ્લીમથ; પ્રીસ્ટલ; લીવરપુલ; ન્યુકાસ્ટલ;
મારીચ; ડોવર; હલ;

સ્કોટલાંડના ખંદર.

આખરહીન; ઇંડી, ધનવરલેસ;

આયરલાંડના ખંદર

વાટરફોર્ડ; સ્લૈગો; ગાલવે; ડોનીગલ; ખેલફાસ્ટ ફોખલ;
ક્લોન્સટાઉન.

ક્રાન્સના ખંદર.

ક્યાલેસ; બુલોન; સર્પર્ગ; બ્રેસ્ટ; મારસેલસ; તુલોન;
સ્પેનેનાં બંદર.

ખાલીલોના; વાલોન્સિઆ; કાર્ટ્રેના; વાલગા; ફેરો
અ; કોરના; બુલ'બુઆ;

પોર્તુગાલનાં બંદર

આપોર્ટો; લોસ્બોન;

બેલજીઅમનાં બંદર.

આસ્ટેન્ડ

હોલાંડ અથવા નેધર્લાંડ.

શાટરહામ; હેગ;

જર્મનીનાં બંદર*

કોનીગ્સબર્ગ; એલેખીંગ; રાન્ટઝીક; સ્ટેટીન; લ્યુબેક;
આલ્ટોના; એલનબુર્ગ; કીલ; સ્ટ્રાલ્સેન્દ; કોનીગ્સબર્ગ

ડેન્માર્કનાં બંદર*

કોપનહેગન;

સ્વીડનાં બંદર*

સ્ટાકહોમ; કાર્લસ્ક્રોના; કાલમર; આપ્સલા; ગોટનબર્ગ;

નાર્વેનાં બંદર*

ફ્રેદ્રીકશાન. ક્રીસ્ટીઆના. હામ્ફ્રેસ્ટ.

યુરોપીરશિયાનાં બંદર

રેગ; આર્ખાંગલ; આસ્ત્રાખાન; આદરસા;

આસ્ત્રિઆને હંગરિનાં બંદર*

ત્રીક્ષિપ્ત:

સ્ત્રીતૂજલાંડમાં બંદર નયાં

ઘટાલીનાં બંદર*

લેગ્ગોર્ન; હનાઆ; વેનિસ, પ્રિન્દિસિ;

યુરોપી તુર્કસ્તાનનાં બંદર*

સાલોનિકિ; ગાલ્લીગેલી;

ગ્રીસનાં બંદર*

નાપ્લીઆ;

યુરોપના બેટા*

માન; આંગલો; વાઈટ; જર્મી; ગર્મસી; આલ્બની; સા
ર્ક; એસલાંડ, ફ્રેડુ; આર્કની; રોટલાંડ; મેનલાંડ; હેબ્રીડી
સ. પ્રીટીસ; સીલી; ઊસાતા; હોલીગોલાંડ; રૂગેન; વાન
કોમ; યુલાંડ; દલટો; ઝલાંડ; ફ્ર્યુનેન; લાલાંડ; સુસલ;
બત્તોઆરી, કાર્ડીકા, રે, હીરીઝ, અશન્ટ, રાયલોન, કલે
રબેટ, આરાન, વાલેન્સિઆ, માન્ઝેર્કા, મીનાર્કા, એ
વિઝાંટ, ફાર્મેન્ટેરા, કાનેરી, આઝોર્સ, મદીરા, કેપવ
ર્ડ, વાલકેરા, ટેક્સલ, એસલાંડ, ફ્રેરો, માજુરો, લે
ફ્રાદન, ગોટલાંડ, હોલાંડ. સ્પિટસબર્ગન. નોવાઝ
મલા. સીસીલ. સાદિનીઆ, એલ્બા. માલતા. એ
ઝા. કીત. કાંદીઆ. લેમનોસ. આયોનીયન.
સાક્સેલીસ. રેફ. વેલેના. સૈપ્રસ. રૉડસ. ક્યોરીઆ. લો
ફ્રાદન. માજુરો. લે નસ. લોવેડુસ. થાસો. લીપારી.

કારકું. ૪વીસા.

યુરોપની ભુશિરો*

લાન્સમ્પેન્ડ. લીઝર્ટ. સ્ટાર્ટહેલ. ખીચીહેલ ફલાંખરોહેલ.
સ્પર્નહેલ. હોલીહેલ, ડનેટહેલ, ગાલોવેનોમલ, કલીઅ
ર, માલીનહેલ, ફેરહેલ, સેંટવીસેંટ, સાંતામેરીઆ, રો
કા, કાર્સીકા, હીરીઝ, અશાન્ટ, આરટીગલ, ફીનીસ્ટે
લ, ટ્રાલગર, રે, કૃઝ, ટરીકા, નાર્ડકોન, ઉત્તરભુશીર
નેઝ, સ્પાર્ટીવેન્ટો, પાર્સારો માર્ટાપાન, કોલોના, રો
થ, ક્રાહેલ, લાહોગ, ખાલપ્રસ, રેઝપોઇન્ટ, કેરીહેલ,
લ્હાહેલ, હોર્ન. સ્કો; રોકા;

યુરોપની નદીઓ*

ટાઇન; ટેન્ટ; હમ્પર; આઉસ; ડી; વાઇ; ટવોલ;
ફોર્થ; ટે; સ્પે નેસ; કલેલ; નોથ; ફોર્મલ; ખાન; ખો
ર્ન; લોકો; સ્લેની; સુઅર; લો; સાનન; સીન; લુ
આર; ગારોન હોન; ડુરો; ટેગસ; ૫૫રો; માઝનરીઝ
મ્યુસ (માઉસ); સેલ્ટ; સેન; લીસ; હાઇન;
વીશ્યુલા (વીસ્ટુલા) આર; એલ્બ; વીસર; દાન્યુ
ખ; સ્પી; મેઇન; મોઝલ; સાલ; ટેમ્સ; ઢવીના; ડોન
નીપર; નોસ્ટર; બુગ; વોલગા; યુરલ; નીવા;
સ્કવા; ધન; થીસ; સેવ; ડૂવ; આર; આલીઝ; આ
ર્ના; ટેખર; સેવ. પૃથ

યુરોપના સમુદ્ર*

સ્વેત (ઘોગો) ખાલટીક; જર્મન; લુમધ્ય; આદ્રી
યાટીક; મારમોરા; કાગો; આઝોફ; આઈરીઝ; નાર્ય
આનલ સેન્ટ જ્યારજીસઆનલ; ઇંગ્લીશ આનલ;

યુરોપના અખાત*

સાલવેફ્રીય; મોરીકાંખી. ખ્રીસ્ટલઆનલ; કાલીમન; વાસ
ટોરખે; ફોર્થ; ટે; મોરે; કલ્દ; સોલ્વે; ડોનીગલ;
સ્વેગો; ગાલ્વે; ખેલફાસ્ટ; ફોઈલ; ખીસ્કે; લેઆન્સ;
લીમ્ફયોર્ડ; આર્ખેજલ; આનીગા; ખોથનીઆ; ફીલાંડ;
રેગા; પેરીકાપ; વેનીસ; તોરાંતો; પંત્રાસ; લીપાંતો;
બ્રજના; સાલોનીકી;

યુરોપનાં સરોવર*

ડરવેન્ટવાટર; અલ્સવાટર; વીન્ડરમી; સુંદર; લાકલો
માલ; લાકશોન; લાકમારી; લાકનેશ; લાકઆવી; લા
કટે; નોઆ; અર્ન; માસ્ક; કારોખ; રી; ડર્ગ; કીલાર્ન
વેનર; વેટર; મીલર; લાડોગા; આનીગા; ધલોન; ખા
લેટનસી; ન્યુશોલ્ડર્લી; કોન્સટન્સ; જીનીવા; ગાર્ડા;
કામે; માજ્યોરી;

યુરોપની સામુદ્રધુનિ*

મનાઈ; ડોવર; જપ્રાલટર; સૌન્દ; ગ્રેટખેલ્ટ, લીટલ
ખેલ્ટ; કાટીગાટ; ક્કાગરક; કર્ટક; આત્રાન્તો; મેશીના
ખોનીફ્રેશીઆ; વારદાન્ડસ; (હેલેસ્પોટ) ટાટોનેન્સ;

પેરીકાપ.

યુરોપના પર્વત*

ચીવીઅટ; સ્કાફેલ; સ્નોહન; બેન્નેવીસ; મોનૈ; વીઠલો
પીરીનોઝ; કાકેશસ; યુરેલ; આલ્પ્સ; મોંખલા; અ
પીન્નેસ, (વીશુવીઅસ; અટના; બે જવાળામુખીછે.)
હેકલા, દોઅફીલ્ડ, અસ્તુરીઅન; કારપેથીઅન; ક્યુલે
ન; ઇયુલીઅન; ગ્રામ્પીઅન; પીદમ; ચાલ્પુઅં; કાઝબે
ક; ખાલકન; સ્કાફેલ;

યુરોપના પ્રખ્યાતીનાં શહેર*

યુનીવર્સીટી ઇંગ્લાંડમાં. આલ્ફ્રેડ; કેંબ્રીઝ;
સ્કાટલાંડમાં આબરડી; એડીનબરો;
આયરલાંડમાં ડબ્લીન;
સ્પેનમાં. સાંલામાંકા;
પોર્ટુગાલમાં. કોઈબ્રા.
હોલાંડમાં. લેડન; યુટ્રેક્ટ; ગ્રાનોગન;
જર્મનીમાં. ખરલોન; લીપઝીક; હાલ ગ્રાટીગન; મ્યુની
ચ;
સ્વીડનમાં. અપસ્લા.
આસ્ટ્રીઆ અને હંગરીમાં. ઈન્સબ્રન,
સ્વીતઝરલાંડમાં. ઝયુરીચ;
પ્રટાલીમાં. પાદુઆ;
દ્રાસના દારનાં શહેર ફ્રાંસમાં. ખોર્ડાં;

પૌર્તુગાલમાં. આપોર્ટો;
 નૌકાલયનાં શહેર ધગ્લાંડમાં. પોર્ટસ્મથ; પ્લીમથ;
 વેલ્સમાં. મીલફોર્ડેવન,
 ફ્રાન્સમાં સરખર્ગ; પ્રે
 સ્વીડનમાં. કારલસકોના;
 રશીયામાં. સેબાસ્તપોલ;
 સ્વતંત્ર શહેર. જર્મનીમાં. હામબર્ગ, બ્રેમન, કીલ,
 દ્યુબેક,
 ઇટાલીમાં. બોલોના, પારમા, મેરીના, સાનમરીના;
 ઘડીઆળને માટે પ્રખ્યાત શહેરો. સ્વીત ઝરલડાંમાં
 જીનીવા,
 બેલજિઅમમાં. લીએજ;
 ફોક્ષા સ્પેનમાં જીપ્રાલટર,
 જર્મનીમાં. માગડીબર્ગ,
 રશીયામાં. ક્રાનિટાટ;

પ્રકરણ ત્રીજું આફ્રિકા* ભાગ

ઉત્તર આફ્રિકા, પશ્ચિમ આફ્રિકા, દક્ષિણઆફ્રિકા; ધ
 વર્તમાન, મધ્યઆફ્રિકા, અને હાપો.

ઉત્તર આફ્રિકાના દેશો*

ષ્ટમસર, આબીશીનીયા, ખાઈરો સંસ્થાન.

મીસરનાં શેહેરો*

કાયરો (કેરો) અલેક્ઝાન્દ્રિયા, સેયદખંદર, સુવેજ
ખારતુમ, ફલાસર, હારકર.

ન્યુબીઆન શેહેરો*

કારહોકાન,

આબીશીનીયાનાં શેહેરો*

મોન્દાર, મસુવા, મગ્દલા,

ખારખરિ સંસ્થાનનાં શેહેરો*

ત્રીપોલી, તુનીસ, અસહરીયા, મારાકો, કાર્થેજ, કા
ન્સન્દ્રેન, ફજ, સ્યુતા, તાંજર, તેતુવાન, ગેડમ્સ.

પશ્ચિમ આફ્રિકા દેશ*

સેનીગામ્બીઆ, ઉપલોગીની, નીચલોગીની, હાંતંતાત
બુમી,

સેનીગામ્બીઆનાં શેહેરો*

સુદાન (સીધીદેશ) સાંગલુધ, ખાથર્ટ, સીઅેરાલી
આન, ફ્રિતૌન,

ઉપલાગિનિનાં શેહેરો*

લીબારીઆ પ્રગાશુ, મનરોવાંઆ, ટેપકોસ્ટનીકાઅલ,
કુમાસી, દાહોમી.

નિચલાગિનિનાં શેહેર*

સૈયપોલ, (નીલોઆન્દા,) ઝંચુવીલા, બીઆફ્રા,

ફેર, એગોલા, ખાહી, લીનીઆન્તી,
હાંતન્તાતભુમીનાં શેહેર*

હામારા.

દક્ષિણ આફ્રિકાના દેશ*

કેપકોલોનો, કાફરારીઆ, નાતાલ, જુલુદેશ, આરેન્જ
નદોનુ સ્વતંત્ર રાજ, ત્રાસખાલનું પ્રજાસત્તાક સંસ્થાન
શેહેરો*

કેપનૌન, ખતરવર્ધુ, પ્રીત્વિન્સબર્ગ, બ્લોમફ્રેંટીય, પ્રી
તોરીઆ, ગ્રેહેમ, બ્લોન્ડખેથ, દર્બાન,

પુર્વ આફ્રિકાના દેશ*

સોંકાલા, મોન્ઝમ્બીક, જનજીખાર, સોમાલો, માલા
શેહેરો*

સોંકાલા, મોન્ઝમ્બીય, જનજીખાર; મોમ્બાસ, ખર્ખરા
જેલા; તાનાનારીખો, પોર્તસુઈ,

મધ્ય આફ્રિકાના દેશો*

મહરા, સુદાન (સીધીદેશ)

શેહેરો

ફ્રન્ન, ખોઆસ, સેગો, લિમ્બકતુ, સાકાતુ, કોકા,કો
ખે, કુરમાનકેલાસાકુ, કાલોમ્બેંગ. લીનીયાંતો, રોસેતા,
દમોયતા,

આફ્રિકાની નદીઓ*

નોલ, નીલીનીલ, અલ્ખારા, લિનીગાલ, મામ્બીઆ,

(૨૧)

રીઓગ્રાન્ડ, જોલીબાકેનૈજર, કાંગોકેજર, આરેન્જ,
વાલ, લીઓપોં, જમબેલ, કવારા, સાદા, ચોખ.

આફ્રિકાના બેટઃ

આન્જેરેજ, મદોરા, કાનેરી, કેપવર્ડ, ફ્રનીન્દપો, અ
નાબોન, પ્રીન્સટાપુ, સેન્ટટામ્સ, આસેન્સ, સેન્ટહેલીના
ત્રીપોલી, નૈજર,

સરોવર.

બોક્ટોરીઆન્યાન્જ, આલ્બર્તન્યાન્જ. ન્યાસા, ટાંગનૈકા,
ચાડ.

પર્વત.

અતલસ, કામેરૂન, કોંગ, અલાંતીકા,

અખાન.

સીદ્રા, કાબેસ, બેનીન, ખીઆક્રા, ગીનો, તેખલ, ફા
લ્સ, અલગોઆ, દીલામોઆ.

ભુશીરો.

ખોન, સ્પારતેલ, કેપગુરહોમ, આગ્વલ્હાસ, ગ્વાદાલુવી
કેપવર્ડ, લોપાજ, નોઝો. કાલોની, પાલગાઝ, ફીરો,
ખોનોલો, પોઇન્ટ,

સામુદ્રધુની.

મોઝામ્બીક.

પ્રકરણ પાંચમું અમેરિકા.

ભાગ

ઉત્તર અમેરિકા, દક્ષિણ અમેરિકા.

ઉત્તર અમેરિકાના દેશો.

કાનડા, યુનાઇટેડસ્ટેટ્સ કસીડો, મધ્ય અમેરિકા,

કાનડા ઇલાકાના પ્રાંત.

આન્તારીઓ, ક્વીબેગ, નોવાસ્કોશીઆ, ન્યુબ્રન્સ્વિક
માનીટોબા, પ્રીટીસકોલંબીઆ, પ્રીન્સએડ્વર્ડાઇલેન્ડ,

પ્રાંતના શેહેરો.

ઓતાવા, તોરાંતો, માંત્રીયાળ ક્વીબેગ, સેતબન, હા
લીફાસ્ક,

યુનાઇટેડસ્ટેટ્સનાં શેહેર.

બાસીંગટન, ન્યુયાક, પ્રુકલીન, ફીલાદેલ્ફીયા, સેતલુઝ
સ ચીકાગો; ખાલતીમોર; ખાસ્તાન; ન્યુઆરલીન્સ
સાનફ્રાન્સીસ્કો;

મેક્સિકોનાં શેહેર.

મેક્સિકો, વેરાક્રુઝ, તામપીકો, આકાપુલકો;

મધ્યઅમેરિકાનાં સંસ્થાન.

ગ્વાટેમાલા, હાંદુરાસ (૫). સાનસાલ્વાદોર, નીકારા
ગુવા; કોસ્તારીકા; હાંદુરાસ

શેહેરો.

નવુ ગ્વાટેમાલા. ખેલીજ; કોનાયાગુવા; સાનસાલ્વાદોર

માનાગુવા; સાંજેસે; સૈતજનન; નાસૌ; હાવાના; કીંગ
સ્તન;

દક્ષિણ અમેરિકાના દેશ.

ઠાલંખીઆ; વેનેઝુઇલા; ગીયાના. બ્રાજીલ. બોલીવીયા
ચીલી. લાપ્લાતા. પારાગુવાઈ. ઉરુગુવાઈ. પાતાગોનીયા
શેહેર.

બોબોતા. કારાકસ. કીતો. જર્જટોન. પારામારીબો.
કાયેન. રીઓદેજનેરો; બ્રાહીઆ (સાનસાલ્વાદોર),
રીસેફ (પેરનામરુકો,), લીમા, કુથકો, કાલાવ,
આરુરો, પ્રાપાય, ચુકીસાકા (સુકે), પોતોશી, સાં
તીયાગોદેચીલી, વાલપારૈસો, બુએનોસયર્સ. આસે
ન્શન, માન્તેવીદોયો.

અમેરિકાની નદીયો.

સૈંતલારેન્સ. માકેનજી, મિસીસીપી, મિસુરિ, આહિઆ,
લાલ, રીઓગ્રાંદલન્ટા, યુકોન, રીઓકોલોરાદો, હદ
સન, દેલાવર, સરવેકેહાના. કનેકતીકત. માગ્દાલેના,
આરીનોકો, બેક્ષીબો, સુરીનામ, આમાજેન, તોકાંતી
ન્સ, સાંનાફ્રાન્સીસ્કો, પારાના, પારાગુવાઈ, ઉરુગુવાઈ,

અમેરિકાનાં સરોવર.

સુપીરીઅન, હુરોન, આંતારીઅન, ઓરી, ગ્રેટસ્લેવ,
બીનીપેગ, ગ્રેટબેર, મીચોગાન, શાલ્ટ, નીકારાગુવાઈ,
મારાકાઈબો, તીતીકાકા,

અમેરિકાના ઉપસાગર નેઅખાત.

બ્રાફીન, હદસન, ફંદી, ચેંતસારેન્સ. મેકરીફો, કાલીફોર
નીયા, દોલાવેર, ચેસાપીક, હાંદુરાસ, દારીયન, પાનામા
બેનેજુઇલા, ગ્વાયાકવીલ,

અમેરિકાની ભુરીરો,

અદલી, એબલ, કાઃ હાતેરાસ, ફાકતરી, રેસ, સેંતરા
કં; હાંનં

દ્વીપકલ્પ.

નાવાસ્કોરીઆ, ફલારીદા, આલીઆસ્કા, મુકાતાન,
નીચલોકાલીફોર્નીઆ,

સામુદ્રધુની.

બેલોએલ, દેવીસ, ખારો, સ્મીથ. હદસન, જુઆનદ
કુકા, માતાલીઅન, માગેલન,

સંયોગીભુમી.

પાનામાની,

બેટ.

પ્રિન્સએડવર્ડ, વોનકુવર, આંતીકાસ્તી. કેપપ્રીટોન,
લાંગ આલુશિઅન; વેસ્ટઇન્ડીઆ; ખહામાદ્વિપો; પો
તોરીફો; વીર્ધ; લીવર્ડ; ચીલો; જુઆનફરનાંદોન્; તે
રાદેલફીઅગો; સ્તેતનદ્વિપ; ફાકલાંડ દક્ષિણજર્નિઆ
ગ્રીનલાંડ; ન્યુફ્રીલાંડ.

પર્વતો.

(૨૫)

રાકી; અલિગાની; આંદો; કોતોપાહી; ચિખોરોથો, સો
રાતો; ધલિમાંન;

સમુદ્ર- કારિખીચન.

પ્રકરણ ૬ હું ઓશિયાનીઆ.

ભાગ.

મયદ્વીપો; આસ્ટ્રેલિયા; મીક્રોનેશીઆ, પોલીનેશીયા

મલાયાદ્વીપોનાં શેહેર*

પદ્મંગ, (૪) ખેન્કુલીન, (૫) ખતેવોયા, સારાવાક
(પ્રાંત) ખોરનીઆ, મીનાદો; મક્કાસર, માનીક્ષા, અ
ફીન. સીઆક.

આસ્ટ્રેલિયાનાં સંસ્થાન*

કવીન્સલૅન્ડ; વિક્ટોરીઆ; આસ્ટ્રેલિયા (૬); આસ્ટ્રે
લિયા (૫)

શેહેર*

પ્રાસ્વોન. સીદ્દની. મેલબોર્ન. આદેલેઇડ. પર્થ. તાસ્માની
આ. (૬) હોખાર્ટટાઉન. ન્યુજીલૅન્ડ (૭) ૫
લિંગતન.

મીક્રોનેશીઆમાં હોનાલુલુ.

સામુદ્રધુનીયો.

મલ્લાકાની. સંદા. તારેસ. ખાસ.

સમુદ્ર*

કોરલ. અખાત. કાપતારઆ. આસ્ટ્રાલિયા.

મુખ્ય બેટાઃ

સંદાદિપો. સુમાત્રા. જવા. સેલીબિસ. મોલુકા (મ
સાલાના). આમ્બોયના. ફોલિપૈન (રૂપે). લુઝોન.
જવાનો (વ). લાબુઅન (ધ). બોનીઆ.

આસ્ટ્રેલિઆના બેટ.

આસ્ટ્રેલિઆ (ઇ). તાસમાનીઆ (ઇ). ન્યુઝી
લેન્ડ (ઇ). ન્યુકાલેદોનીઆ (ફ્ર). ન્યુહેબ્રીડઝ.
ફીજીદિપો (ઇ). સાલમાન. ન્યુઝીલેન્ડ. ન્યુઝીલેન્ડ
ન્યુગીની (પાપુઆ) (વ).

મિક્રોનેશિઆના બેટ.

બોનીનદિપો. લાટ્રોન (મારીયન) (રૂપે). પેલુ ને
કારાલેન. મારસલદિપ. સાન્ડીમ દીપો. હાવાઈ.
આબી દુનિયામાં મોટામાં મોટોબેટ આસ્ટ્રેલિઆ
(મિલનેશીઆ) જાવસલમાં ન્યુ હોલાંડ કહેવાતો
બેટ ઘોડાને માપે પ્રખ્યાત છે.

પોલિનીશિઆના બેટ.

ફાનવલ્લો. સામો. ફ્ર. સોયસતી (ફ્રાં). આસ્ટૂત.
લોઆફીપેલેગો (ફ્રાં). મારકવીસાસ (ફ્રાં). ઇસ્ટ
તાફીતી.

મોટામાં મોટા સયુદ્રને મળનારી નદીયોઃ
કાસ્પીઅનને મળનારી નદીયો.— વોલ્ગા.યુરલ
ફાળા સયુદ્રને મળનારી.— દાન્યુબ. નીપર. નીઝર. ડ્યુન

જર્મન સમુદ્રને મળનારી.— હાઈન. એલ્બ. ટેમ્સ.
મ્યુસ. સેલ્ટ. વીસર.

ભુમધ્ય સમુદ્રને મળનારી નદીયો.—હાન. નાઈલ(આ).
હાપ્રા (યુ). તૈબર. આર્નો.

આટલાંટીકને મળનારી નદીઓ.— ટેમ્સ. હુરો, આમા
ઝુન (અ). ઓરીનોકો (અ). કાંગો (જેર)
(આ). શાનન (યુ).

પાસીફીકને મળનારી નદીયો.— પેરુ. યાંગસેકયાંગ.
હોઆંગહો. કંતાન.

આખરીસ સમુદ્રને મળનારી.— ખાઈન. લીફી રહેની.

મેક્સિકોના અખાતને મળનારી.— મીસીસીપી.

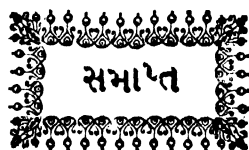
ખંગાળાનો અખાતને મળનારી— મહા. વૈતરણી. પ્ર

ભાગી. ગંગા. હુંગલી. પ્રહ્લપુત્રા. ધરાવતી •

અરબી સમુદ્રને મળનારી— સીધુ. સાખરમતી. નર્મદા.

તાપી.

હિંદી માહાસગરને મળનારી— કાવેરી. કૃષ્ણા. ગોદાવરી

અગાઉથી ગ્રાહક થનાર ગ્રહસ્થનાં નામ

મોહનલાલ ગીરધર	અમદાવાદ	૨૦
ખાપાલાલ તુળશીદાસ	॥	૧૨
રાધાભાઈ મનસુખરામ	॥	૧૨
મણીલાલ ચુનીલાલ	॥	૧૨
રણછોડલાલ હીમતરામ	॥	૧૦
જેઠાલાલ ઉમેદરામ	॥	૩
રામજી કાળીદાસ	॥	૩
નારણલાલ નથુભાઈ	॥	૨
ગુલાબરાય ઉમીચારાંકર	॥	૨
નાથરામ દાદારામ	॥	૨
મોતીરામ કેવળદાસ	॥	૨
ધેલાંચારાંકર • પુરશોત્તમ	॥	૨
હરીલાલ ત્રીકમલાલ	॥	૨
પોપટલાલ મુળચંદ	॥	૨
મોતાલાલ હરગોવીંદ	॥	૨
નાગર ખેમચંદ	॥	૨
રોષ મસ્તુફા હુસેન સ્કોલર.	॥	૨
હરીલાલ દામોદર	॥	૨
રોષ ગુલાબજી શમશેરભાઈ	॥	૨
શોવલાલ ત્રીભોવન	॥	૧
જેકશન જેઠાભાઈ	॥	૧
ઉમીચારાંકર નારણ	॥	૧

(૨૬)

ભોગીલાલ ગીરધર	॥	૧
પ્રભાશંકર જ્યેશંકર	॥	૧
છોટાલાલ હરીલાલ	॥	૧
કેસવલાલ ભાઈશંકર	૧	૧
હાલ્યાભાઈ અમરતલાલ	॥	૧
આત્મારામ હરગોવન	॥	૧
ગોવિંદલાલ નરભેરામ	॥	૧
નગીનલાલ	॥	૧
ચમન ચુનીલાલ	॥	૧
રાણુછોટ બાપાલાલ	॥	૧
ચમનલાલ બાળગોવિંદ	॥	૧
નાહાનુ નરસીલાલ	॥	૧
લલુ બુલાખી.	॥	૧
અમરતલાલ દલપત	॥	૧
ગોરધન લલુભાઈ	॥	૧
હીમત બાપાલાલ	॥	૧
માણિકલાલ કેશવલાલ	॥	૧
મગનલાલ જોતીલાલ	॥	૧
બુલાખી નથુલાલ	॥	૧
ભોગીલાલ પુનમલાલ	॥	૧
મોહનલાલ જયનલાલ	॥	૧
પરશોરામ જી ત્રાથ	॥	૧
મોહનલાલ હમ્મશંકર	॥	૧

ચુનીલાલ લલુ	॥	૧
ચુનીલાલ મોતીલાલ	॥	૧
હીતતલાલ સાંકળેશ્વર	॥	૧
કેશવલાલ નયુભાઈ	॥	૧
લક્ષ્મીનારાયણ રામચંદ્ર	॥	૧
હરીલાલ અખાલાલ	॥	૧
વાહીલાલ રતનચંદ	॥	૧
માણિકશા ફરદનજી	॥	૧
ઘોળીદાસ ઉમદાસ	॥	૧
દેવતચંદ દેવળદાસ	॥	૧
ભોગીલાલ કરાનદાસ	॥	૧
માધવલાલ દલસુખ	॥	૧
હરીલાલ વીક્રમદાસ	॥	૧
રમણીકરાય, માતીલાલ	॥	૧
પરમાદરાય માતીલ	॥	૧
સમભુભાઈ સુરતભાઈ	॥	૧
ખલાખી જેઠાભાઈ	॥	૧
નાનાલાલ ધંધ્વર	॥	૧
કેસવલાલ માહુનલાલ	॥	૧
ભીમભાઈ લાલભાઈ	॥	૧
મણીલાલ ભોગીલાલ	॥	૧
જેસંકર નરસીલાલ	॥	૧
બદાસ મોતીલાલ	॥	૧

હીરજીભાઈ કાળીદાસ	॥	૧
સોમનાથ ખાખાલાલ	॥	૧
મગનલાલ જીવાભાઈ	॥	૧
આશારામ મોતીદાસ	॥	૧
જમનારાંકર મુળજી	॥	૧
દલસુખરામ, જમનાદાસ	॥	૧
કેસવલાલ મગનલાલ	॥	૧
ચંદુલાલ માધવલાલ	॥	૧
રણછોડલાલ હીમતલાલ	॥	૧
રતનચંદ ઉમેદચંદ	॥	૧
છગન મગનલાલ	॥	૧
મણીલાલ લલુભાઈ	॥	૧
ત્રણક મોતીલાલ	॥	૧
ચમનલાલ અજીતરાય	॥	૧
ગણપત ગજનંદ	॥	૧
કુખેર મુળજી	॥	૧
જેશંકર મગનલાલ	॥	૧
મણીશંકર જેશંકર	॥	૧
રણછોડલાલ દામોદરદાસ	॥	૧
મણીલાલ છોટાલાલ	॥	૧
પોપટલાલ વિશ્વદાસ	॥	૧
મણીલાલ કુખેર	॥	૧
જમનાદાસ અખારામ	॥	૧

રાહ્યા જેઠા	॥	૧
શંકર પરભુદાસ	॥	૧
મગનલાલ લલુભાઈ	॥	૧
માહાશંકર દલપતરામ	॥	૧
ધશ્વરલાલ તીકમલાલ	॥	૧
મગનલાલ રણુછોડ	॥	૧
હરીલાલ વિઠલદાસ	॥	૧
મુળજી ખુશાલ	॥	૧
કેશવલાલ રામચંદ્ર	॥	૧
મણીલાલ નાનાભાઈ	॥	૧
ભરૂચ દેવજી	॥	૧
નારણુ નરસઈ	॥	૧
સ્કો, મોતીલાલ હરીભાઈ	॥	૧
સ્કો, નાગરજી નીછાભાઈ	॥	૧
સ્કો, મુળજી જગજીવનદાસ	॥	૧
પ્રેમજી મોરારજી	॥	૧
સ્કો, ભાઈલાલ નાગરભાઈ	॥	૧
સ્કો, વાગજી અવરભાઈ	॥	૧
સ્કો, હરીજી ભગવાનદાસ	॥	૧
સ્કો, સરજીરાન પરભાશંકર	॥	૧
સ્કો, રામ કશણજી	॥	૧
સ્કો, નવજી જીવરામ	॥	૧
સ્કો, ગજભાઈ ભોખાભાઈ	॥	૧

સ્કો, અવરલાલ લલુભાઈ	॥	૧
સ્કો. ખાપાલાલ કાળીદાસ	॥	૧
સ્કો, લલુભાઈ રણછોડ	॥	૧
મુળશંકર પ્રાણુશંકર	॥	૧
છોટાલાલ નથુ	॥	૧
છોટાલાલ તારાચંદ	॥	૧
રાધાભાઈ હરીલાલ	॥	૧
જગનનાથ ભાઈશંકર	॥	૧
મણીલાલ ખાપાલાલ	॥	૧
રાધાભાઈ અંખાલાલ	॥	૧
હીમતલાલ હરીભાઈ	॥	૧
મહમદ જમાલભાઈ	॥	૧
મોતીલાલ નથુભાઈ	॥	૧
પરશોતમ ત્રીભોવન	॥	૧
વાડીલાલ સાંકળચંદ	॥	૧
છોટાલાલ જસંકર	॥	૧
શીવલાલ જગનલાલ	॥	૧
મોતીલાલ ગીરધરભાઈ	॥	૧
અમરતલાલ ત્રીભોવન	॥	૧
મણીલાલ હકમચંદ	॥	૧
રણુછોડ ખેહુચર	॥	૧
ભોગીલાલ ગોરધન	॥	૧
મણીલાલ લલુ	॥	૧

જમનાસંકર સદાશંકર	॥	૧
ચુનીલાલ જોડાભાઈ	॥	૬
દેવશંકર માનજી	॥	૧
કેસવલાલ કાકોભાઈ	॥	૧
ધીરજીરામ કેસવરામ	॥	૧
જમના માધવ	॥	૧
મણીલાલ કકુભાઈ	॥	૧
લક્ષ્મીરાવ નારાણુ	॥	૧
મણીલાલ પ્રેમચંદ	॥	૧
પ્રતાપ નાયુજી	॥	૧
લખમોચંદ પરશોતમ	॥	૧
મણીલાલ મોતીલાલ	॥	૧
ખડુઅમરતલાલ	॥	૧
મુલસંકર કીજાભાઈ	॥	૧
ચુનીલાલ મોતીલાલ	॥	૧
ચુનીલાલ પ્રાણુજીવણુ	॥	૧
અમરતલાલ મોતીલાલ	॥	૧
છોટાલાલ દ્વારકાદાસ	॥	૧
માણુકલાલ ભોગીલાલ	॥	૧
ચંદુલાલ રુપરામ	॥	૧
વાસુદેવ ગુણુનંતરાવ	॥	૧
કેસવલાલ મગનલાલ	॥	૧
મણીલાલ વજેશંકર	॥	૧

લુલાખી લજબેવીંદ	॥	૧
મુળદરાંકર હીમતરામ	॥	૧
મોહનલાલ ખેમચંદ	॥	૧
છોટાલાલ મગનલાલ	॥	૧
મુળજી દલપત	॥	૧
માણુકલાલ કશનદાસ	॥	૧
અખાલાલ નરસીંહલાલ	॥	૧
મોહનલાલ મગનલાલ	॥	૧
છોટાલાલ હીમતરામ	॥	૧
આનંદલાલ ગોવીંદરાય	॥	૧
મગનલાલ રેવારાંકર	॥	૧
ત્રીકમલાલ મોતીલાલ	॥	૧
અચરતલાલ વનમાળી	॥	૧
કાળીદાસ ઉમાભાઈ	॥	૧
ગીરધર ધર્મર	॥	૧
મણીલાલ રેવારાંકર	॥	૧
સ્કો, મસ્તુદરામ હમદ	॥	૧
સ્કો, અમીરમીયા મહમદમીયા.	॥	૧
સ્કો, શેખ દાદામીયા મહમદમીયા.	॥	૧
સ્કો, નાણુજી લજમનાદાસ	॥	૧
ગુલાબભાઈ રણછોડદાસ	॥	૧
સોમા મોતીરામ	॥	૧
ભલાભાઈ ડાહ્યાભાઈ.	॥	૧

મોતીલાલ નગીનદાસ	॥	૨
જેઠાલાલ ગટા	॥	૧
રાહ્યા પ્રેમચંદ	॥	૧
નાથાલાલ છગનલાલ	॥	૧
મુળચંકર પ્રાણુચંકર	॥	૧
નંદવરાય પ્રાણુલાલ	॥	૧
પરસદરાય કેશવજી	॥	૧
ગણુપત આપા	॥	૧
ગોપાળ ગીરધર	॥	૧

વરસોરા

ભોગીલાલ દેવરામ	॥	૧૦
મગનલાલ દેવરામ	॥	૧
છગનલાલ લક્ષ્મીરામ	॥	૧

પ્રાંતીજી

માહાસુખ માનચંદ	॥	૨
રાહ્યાલાલ પાનાચંદ	॥	૧

મેહમદાવાદ

ભોગીલાલ ત્રખડલાલ	॥	૧
------------------	---	---

દેવગઢ ખારીયા

રામાભાઈ પ્રાણુચંકર	॥	૧
નાગર ખેમચંદ	કોઠ	૨
વાલાભાઈ ગુલાબરાય	સુરત	૧
છગનલાલ રૂલક્ષ્મીરામ	વડોદરા	

સુચના

યંત્રેષુ = (યં)	ફ્રાન્સ = (ફ્રે)
રૂપેન્સ = (રૂપે)	વલંદા = (વ)
યોર્તુગાલ = (ય)	આફ્રિકા = (આ)
અમેરિકા = (અ)	પ્રાંત = (પ્ર)

આશ્રય આપનારનાં નામ

રા. રા. વઢવાણ દરખાસ્ત કારભારી સાહેબ

દલસામ જીઠારામ

જીઠાલાલ હિમેદરામ

નારણલાલ રણછોડ

કરીમમહમદ જમાલ

ઝાહર ખખર

આ ચોપરી નીચે લખેલે ડેકાઈથી રોકડી કીમતે મળશે

અમદાવાદમાં = માણિક ઝાકઝાંચ પોંટ અફીસના
મેદા. ઉપર અમારી પાસેય.

અમદાવાદમાં = રાયપુર મહેરીનારામાં પટેલ ફેશનલાઈઝ
ભાયચંદ પાસેથી

(અહીં) પુસ્તકો. ભાઈશાહર કુબેરજી

